

Seletuskiri Vabariigi Valitsuse protokollilise otsuse „Eesti eluasemevaldkonna arengukava 2008-2013“ täitmise lõpparuande“ juurde.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium esitab Vabariigi Valitsusele Eesti eluasemevaldkonna arengukava 2008-2013 täitmise lõpparuande ja ühtlasi ka arengukava lõpetamise otsuse vastavalt 13.12.2005 VV määruse nr 302 „Strateegiliste arengukavade liigid ning nende koostamise, täiendamise, elluviimise, hindamise ja aruandluse kord“ § 7 lõikele 6.

1. Sissejuhatus

Käesolev lõpparuanne on esitatud Vabariigi Valitsusele ning kajastab eesmärkide täitmist, mis määrati Eesti eluasemevaldkonna arengukava 2008-2013 rakendusplaanidega aastateks 2008-2013. Arengukava täitmise lõpparuandele lisandub seletuskiri ja arengukavas toodud meetmete rakendusplaanide täitmise koondaruanne Exceli tabelina - tegevustele on lisatud täitmise veerud, mis näitavad meetmete lõikes planeeritud ning realselt tehtud kulutusi ja saavutatud tulemusi kogu arengukava rakendamise perioodi jooksul.

Vabariigi Valitsuse 17.01.2008. a. korraldusega nr 35 heaks kiidetud “Eesti eluasemevaldkonna arengukava 2008–2013” (edaspidi arengukava) sätestab, et arengukava otsese täitmise eest vastutab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, kes hindab jooksvalt tegevuste tulemuslikkust vastavalt arengukavas toodud mõju- ja väljundindikaatoritele. Tulenevalt eeltoodust on koostatud käesolev ülevaade 2008-2013 aastate rakendusplaanides esitatud tegevuste elluviimisest.

Arengukava täitmise lõpparuande ja seletuskirja koostas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ehitus- ja elamuosakonna ehitus- ja elamutalituse endine peaspetsialist Pille Arjakas ning seda täiendas Vabariigi Valitsusele esitamiseks ehitus- ja elamuosakonna ehitus- ja elamutalituse nõunik Merilin Piik (tel: 625 6483, e-post: merilin.piik@mkm.ee).

„Eesti eluasemevaldkonna arengukava 2008-2013” täitmise lõpparuanne on koostatud kooskõlas Vabariigi Valitsuse 13.12.2005. a. määrusega nr 302 „Strateegiliste arengukavade liigid ning nende koostamise, täiendamise, elluviimise, hindamise ja aruandluse kord”.

„Eesti eluasemevaldkonna arengukava 2008-2013“ kiideti heaks Vabariigi Valitsuse 17.01.2008. a. korraldusega nr 35. Aruanne kirjeldab arengukavas kavandatud meetmeid ja tegevusi ning väljundindikaatoreid saavutatu hindamiseks. Mitmeid rakenduskavas sisalduvaid tegevusi, väljundmõdikuid ja arengukava üldindikaatorite sihttasemeid on aja jooksul kohandatud vastavalt toimunud muudatustele väliskeskkonnas (tulenevalt EL kliima- ja energiapoliitikas eesmärkidest ja majanduslangusest tingitud riigieelarveliste vahendite kärpimisest võrreldes 2008. aastal koos arengukavaga kinnitatud maksumusprognoosiga). Põhjendused olulisimate muudatuste ja rakendamise tulemuste kohta on välja toodud lõpparuandes ja rakendusplaanide täitmise koondtabelis aruande märkuste lahtris.

2. Lõpparuande eesmärk

„Eesti eluasemevaldkonna arengukava 2008-2013” täitmise lõpparuande koostamise eesmärgiks on arengukavas püstitatud eesmärkide täitmise kohta ülevaate andmine EMA 2008-2013 elluviimise lõpetamiseks.

3. Sisu kokkuvõte

Käesolevaga esitatakse Vabariigi Valitsusele „Eesti eluasemevaldkonna arengukava 2008-2013“ täitmise lõpparuanne koos arengukava rakendusplaanide täitmise koondaruande tabeliga.

„Eesti eluasemevaldkonna arengukava 2008-2013“ sisaldab kolme tegevusvaldkonda, mis hõlmavad viitteist meetet. Meetmed jagunevad omakorda konkreetseteks tegevusteks, mille raames saavutatu osas annab ülevaate käesolev arengukava tabelkujul aruanne.

„Eesti eluasemevaldkonna arengukava 2008-2013“ täitmise lõpparuanne annab ülevaate rakendamise tulemustest ja esitab hinnangu eesmärkide saavutamisest. Aruande lisana esitatav rakendusplaanide täitmise koondaruanne on esitatud Exceli tabelina kajastades kõikide arengukavas toodud meetmete ja alategevuste täitmist kolmes peamises arengukava valdkonnas: 1) eluasemete kättesaadavus, 2) eluasemefondi kvaliteet ja 3) eluasemekeskonna kvaliteet. Iga valdkonna osas on välja toodud valdkonna eesmärk ja tegevusvaldkonna planeeritud eelarve. Samuti on esitatud ka informatsioon valdkonna tegeliku eelarve seisu kohta.

Kõik eelnimetatud kolm valdkonda sisaldavad peamisi planeeritud rakendusmeetmeid, mille osas esitatud informatsioon on järgmine: meetme tähis, nimetus, planeeritud eelarve ja tegelik eelarve. Meetmed omakorda sisaldavad konkreetseid kavandatud tegevusi ja selles on arvestatud riigieelarveliste kärbetega võrreldes 2008. aastal arengukava kinnitamisel heaks kiidetud eelarvelise prognoosiga arengukava täitmiseks. Tegevuste osas on kajastatud järgmised näitajad: tegevuse tähis, tegevuse nimetus, sihtgrupp/ toetuse taotleja, kasusaaja, väljundmõõdik, vastutaja, täitmine ning märkused täitmise osas.

4. Arengukava meetmete rakendamine

„Eesti eluasemevaldkonna arengukaval 2008-2013“ oli **kolm suuremat eesmärki** ning kokku oli planeeritud **15 erinevat meetet**:

1) Muuta eluase kõigile Eesti elanikele kättesaadavaks

Meetmed:

1. Eluruumide juurdepääsetavuse suurendamine
2. Eluaseme omandamisvõimaluste parandamine
3. Eluasemetingimuste parandamine
4. Toimetulekuraskustes isikutele eluasemekulude katmise tagamine
5. Õigsliku keskkonna parandamine ja haldussuutlikkuse tõstmine

2) Arendada eluasemefond kvaliteetseks ja jätkusuutlikuks

Meetmed:

1. Eluasemefondi kvaliteedi ja energiasäästlikkuse tõstmine
2. Eluasemefondi parendamiseks teadlikkuse tõstmine
3. Eluasemefondi seisukorra kaardistamine
4. Õigusliku keskkonna parandamine ja haldussuutlikkuse tõstmine

3) Tagada eluasemepiirkondade mitmekesisus, tasakaalustatud säästev areng

Meetmed:

1. Eluasemekeskonna kvaliteedi tõstmine
2. Korterelamupiirkondade korrastamine
3. Linnaliste piirkondade arendamine
4. Miljöövärtuslike eluasemepiirkondade väärtustamine
5. Turvalise eluasemekeskonna kujundamine
6. Õigusliku keskkonna parandamine ja haldussuutlikkuse tõstmine

Esimese arengukava eesmärgi „muuta eluase kõigile Eesti elanikele kättesaadavaks“ meetmete osas planeeriti rakendusperioodiks järgmisi tegevusi¹:

Meede	Tegevus
1. Eluruumide juurdepääsetavuse suurendamine	
	Eluasemete erivajadustele vastavaks kohandamise toetamine
	Kaasava elukeskkonna planeerimise ja kujundamise juhendmaterjali väljatöötamine
2. Eluaseme omandamisvõimaluste parandamine	
	Maksustatavast tulust eluasemelaenude intresside mahaarvestamine
	Riiklik eluasemelaenude tagamine
3. Eluasemetingimuste parandamine	
	Kodutoetus lasterikastele peredele
	Munitsipaal-üüriellamufondi suurendamise toetamine
	Tagasisrendi pakkumine eakatele inimestele
	Üüriellamufondi kaardistamine
	Üüriellamufondi PPP projektide toetamine
4. Toimetulekuraskustes isikutele eluasemekulude katmise tagamine	
	Sotsiaalregistrite toimimise viimine ühtsetele alustele
	Toimetuleku toetuse raames hüvitatavate eluasemekulude täpsustamine
5. Õigusliku keskkonna parandamine ja haldussuutlikkuse tõstmine	
	Elamuseaduse kehtetuks tunnistamine

Planeeritud tegevustest ei viidud ellu ennekõike neid, mis olid seotud üüriellamufondiga, samuti eluasemete erivajadustele vastavaks kohandamise toetamisega. Arengukava perioodi jooksul ei viidud ellu ka tagasisrendi süsteemi loomist eakatele inimestele. Valdavalt on olnud täitmata tegevuste põhjuseks eelarveliste vahendite puudumine, kuid probleemid antud teemades on pigem süvenenud. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tellimusel viis Tallinna Tehnikaülikool 2013. aastal läbi üüriellamufondi-teemalise uuringu üliõpilaste seas. Uuringu tulemused näitavad kõrge vajadust ja ootusi pikaajaliste enam kindlust andvate üürilepingute ning kvaliteetsete üüripindade järele. On teada, et võlaõigusseaduse üürilepinguid puudutavad sätted on muutmata ajast, mil oli vajadus peale erastamisi kaitsta sundüürnike huve ning tänases turumajanduslikus olukorras on need üürniku poole liiga

¹ Tegevuste eelarvelised kulutused ning tulemused on esitatud lisatud Exceli tabelites.

kaldu, põhjustades näiteks puuküürnike probleeme. Samuti on laialt teada probleemid üüritulult saadavate maksude tasumisega. Edaspidi on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil plaan uurida ka eakate inimeste valmisolekut ning soovi suurematelt elamispindadelt väiksematele kolimisele ning oma korteri müümist ning uue üürimist, kuna Soome näitel on see järgmine sihtgrupp, kellele võiks üürielamud olla suunatud. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium jätkab valdkonna analüüsiga ning soovib jõuda väljatöötatud võimalike mudeliteni, mille najal on võimalik teha edasisi otsuseid meetme arendamise või kõrvalejätmise osas.

Teravamalt on õhus ka puuetega inimeste ligipääsetavus nii avalikele hoonetele kui näiteks ka korterelamutele. Probleemistikku on lähemalt plaanis analüüsida koostöös puuetega inimeste esindajatega 2014. aasta sügisel kui lähtuvalt ehitusseadustiku menetlusest ning eeldatavast jõustumisest 2015. aasta juulis tuleb üle vaadata ka kõik alamaktid, millest üks puudutab ka juurdepääsetavuse nõudeid. Kindlasti on vajalik riigi eeskuju ligipääsetavuse probleemide lahendamisel ning tuleb analüüsida võimalusi, kuidas ka uutele elamispindadele saaks tagada paremaid lahendusi juurdepääsu lihtsustamiseks.

Esimese arengukava eesmärgi edukaks ning kordaläinud tegevuseks võib lugeda lasterikaste perede kodutoetuse, mille raames on 1818 pere üle Eesti saanud oma elamistingimusi parandada. Osad pered on toetust saanud ka mitmeid kordi ning edaspidi võiks kaaluda kodutoetuse laiendamist ka teistele sihtgruppidele, näiteks üksikvanematele, kellel samuti endal rahalised võimalused kodu korrastamiseks on piiratumad.

Teise eesmärgi „**arendada eluasemefond kvaliteetseks ja jätkusuutlikuks**“ meetmete osas planeeriti rakendusperioodiks järgmisi tegevusi:

Meede	Tegevus
1. Eluasemefondi kvaliteedi ja energiasäästlikkuse tõstmine	
	Korterelamute renoveerimise toetamine
	Renoveerimislaenude riiklik tagamine
	Renoveerimistoetuse võimaldamine omandireformi käigus tagastatud korterelamute omanikele
	Korterelamute renoveerimise tüüpprojektide välja töötamise ja levitamise toetamine
2. Eluasemefondi parendamiseks teadlikkuse tõstmine	
	Elanike teavitamine elamute energiasäästlikkuse teemal
	Elamute korrashoiuga ning majandamisega tegelevate inimeste koolitamine ja teavitamine
3. Eluasemefondi seisukorra kaardistamine	
	Energiaauditite, ehitise ekspertiiside ja ehitusprojektide läbiviimise toetamine
	Eluasemefondi tehnoseisundi kaardistamine ja uuringute läbiviimine
4. Õigusliku keskkonna parandamine ja haldussuutlikkuse tõstmine	
	Ehitus- ja planeerimisseaduse kodifitseerimisprotsessi tulemusena uue seadusandliku regulatsiooni koostamine
	Energiaõhususe direktiivi kohandamine
	Korteriomandi reformi läbiviimise jätkamine

Tabelis esitatud tegevustest said enim tähelepanu ning kõlapinda korterelamute renoveerimise toetamine ning renoveerimislaenude riiklik tagamine. Tänu nendele tegevustele renoveeriti kokku üle 600 korterelamu ning on ilmselge nõudlus meetme jätkumise osas. Seda on plaanis teha Euroopa Liidu struktuurifondide toel perioodil 2014-2020, mil toetuse kogumaht on planeeritud 102 miljonit eurot, millest piisab eelduslikult umbes 1000 korterelamu rekonstrueerimiseks. Kindlasti ei lahenda see veel kogu vananeva elamufondi probleeme ning ilmselt tuleb ka peale järgmist perioodi analüüsida võimalusi riiklikuks sekkumiseks elamispindade korrastamisel.

Jätkuvalt on vajalik tegeleda elanike teavitamise ning spetsialistide koolitamisega, kuna pigem on kõik energiatõhusust puudutav järjest enam reglementeeritud ning teadlike tellijate ning haritud spetsialistide järele nõudlus vaid kasvab.

Arengukava perioodil tegi Justiitsministeerium suure töö ehitus- ja planeerimisseaduse kodifitseerimisprotsessis ning nii ehitusseadustik kui ka planeerimisseadus on Riigikogus menetlemisel.

Arengukava kolmanda eesmärgi „**tagada eluasemepiirkondade mitmekesisus, tasakaalustatud säästev areng**“ meetmete osas planeeriti rakendusperioodiks järgmisi tegevusi:

Meede	Tegevus
1. Eluasemekeskonna kvaliteedi tõstmine	
	Arhitektuuri- ja planeerimiskonkursside korraldamise toetamine
	Arhitektide poolt elamute tüüpprojektide koostamise ja levitamise toetamine
	Eluasemekeskonna tasakaalustatud arenguks juhendite koostamine
2. Korterealamupiirkondade korrastamine	
	Elanikkonna kaasamine ja teadlikkuse tõstmine
	Kasutusest väljalangenud munitsipaalomandis olnud korterelamute lammutamise toetamine
	Korterealamute õuealade korrastamise toetamine
3. Linnaliste piirkondade arendamine	
	Avaliku linnaruumi ja rekreatsioonialade väljaarendamine ning haljastuse parandamine linnades ja linnalähedastel aladel
	Avalikuks kasutuseks mõeldud alade planeeringute koostamine
4. Miljööväärtuslike eluasemepiirkondade väärtustamine	
	Ekspertarvamuste tellimise toetamine
	Juhendmaterjalide koostamine
	Miljööväärtuslike eluasemepiirkondade eripärade, probleemide ja vajalike lahenduste ning väärtuste kaardistamine ning tulemuste avalikustamine
	Nõustamissüsteemi loomine, elanikkonna koolitamine ja teavitamine
	Restaureerimis- ja säästvate renoveerimistöde toetamine
5. Turvalise eluasemekeskonna kujundamine	
	Juhendmaterjalide koostamine
	Koolituste korraldamine erinevatele sihtrühmadele
6. Õigusliku keskkonna parandamine ja haldussuutlikkuse tõstmine	
	Planeeringu leppemärkide ajakohastamine ja planeeringute

	vormistamiseks õigusakti väljatöötamine
	Muinsuskaitse seaduse muutmise seaduse väljatöötamine

Arengukava kolmanda eesmärgi täitmiseks läbi viidud tegevused olid valdavalt suunatud erinevate juhendmaterjalide väljatöötamisele ning teavitustööle. Osaliselt on tegevused läbi viidud, osaliselt läbiviimisel ning osad juhendmaterjalid on eelarveliste vahendite puudumise tõttu jäänud koostamata.

Siinjuures on hetkel teravamalt õhus mahajäetud elamufondi temaatika. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 2013. aastal tellitud uuringuga on kaardistatud probleemsete, kas tervikuna või üle poole tühjaks jäänud, elamute koguarv Eestis ning on tehtud kalkulatsioonid probleemi lahendamiseks. Mahajäetud ning amortiseerunud elamute probleem on eriti terav näiteks Valga linnas ning Ida-Virumaa erinevates piirkondades. Kohalike omavalitsuste selge ootus on, et riik aitaks tekkinud probleeme lahendada. Investeeringuvajadusest suuremaks väljakutseks on erinevad omandiküsimused ning kindlasti on kohalikel omavalitsustel vajalik tihe koostöö elanikega elamufondi korrastamisel. Kuna üks võimalik lahendus on see, et pooltühjadest elamutest koondatakse inimesed rekonstrueeritud ja energiasäästlikemale pindadele, siis saab tulevikus võimalikku lammutusmeedet ühendada korterelamute rekonstrueerimise toetamise meetmega. Oluline on siinkohal meeles pidada, et sellest, et linnaruum saaks korrastatud, on olulisem nende elanike heaolu, kes veel on jäänud pooltühjadesse elamutesse ning kellel puudub finantsiline võimekus omal käel parema elamispinna hankimiseks.

5. Arengukavas seatud eesmärkide täitmine

„Eesti eluasemevaldkonna arengukava 2008-2013“ rakendusplaanide elluviimine oli suunatud arengukavas toodud üldeesmärkide täitmisele ning aitab seeläbi kaasa Eesti eluasemekeskkonna arengule.

Üldeesmärgist lähtuvalt püstitas eluasemevaldkonna arengukava sektoris esinevate aktuaalsete probleemide lahendamise ning jätkusuutliku arengu tagamiseks riigi tegevused ja eesmärgid aastateks 2008-2013. Eesmärgid olid: muuta eluase kõigile Eesti elanikele kättesaadavaks, arendada eluasemefond kvaliteetseks, energiatõhusaks ja jätkusuutlikuks ning tagada eluasemepiirkondade mitmekesisus, tasakaalustatud säästev areng. Peamised eesmärgid elamumajanduse valdkonnas lähtuvad vajadusest pikendada olemasolevate elamute eluiga, eeskätt hoida ära korterelamute kasutuskäibest väljumist ebapiisava hoolduse ja remondi tõttu, suurendada elamute energiatõhusust, parandada eluasemekeskkonna kvaliteeti, tõsta inimeste teadlikkust eluaseme majandamisega seonduva osas ning suurendada sotsiaalsete sihtgruppide eluaseme finantseerimisvõimalusi.

Eluasemete energiasäästlikkuse tõhustamine ning eluasemekeskkonna parendamine on suurel määral sõltuv ka muutustest majanduskeskkonnas ja teineteisest vastastikku tugevasti mõjutavad. Seega mõjutab rakendusplaanides toodud meetmete elluviimine, kas otseselt või kaudselt, veel arenguid mitmetes teistes valdkondades nagu looduskeskkond, regionaalne ja kohalik areng, tööhõive ja sotsiaalne kaasatus, kultuuripärandi säilitamine, rahva tervis jne. Rakendusplaanide koostamisel ja elluviimisel võeti arvesse valdkonna positiivset arengut lähtudes riigi nappidest eelarvelistest võimalustest.

6. Seosed teiste arengukavadega

Eluasemevaldkonna õiguslik keskkond ning arengusuundumused Eestis on määratletud mitmete erinevate õigusaktidega ning riiklike arengustrateegiatega. Eluasemevaldkonnaga otseselt seotud vastutusalasid ja tegevusi määrab käesoleva seletuskirja aluseks olev eluasemevaldkonna arengukava. Samuti oli arengukava meetmete rakendamisel olemas sisuline sidusus järgmiste riiklike strateegiatega, arengukavade ja programmidega:

- Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030
- Eesti maaelu arengukava 2007–2013
- Eesti regionaalarengu strateegia 2005-2015
- Eesti riigi kultuuripoliitika põhialused
- Eesti säästva arengu riiklik strateegia “Säästev Eesti 21”
- Eesti Riiklik Arengukava Euroopa Liidu Struktuurfondide kasutuselevõtuks - ühtne programmdokument 2007-2013
- Energiasäästu Sihtprogramm 2007-2013.

Arengukava elluviimisega kaasnevad kulutused nähti ette koos „Eesti eluasemevaldkonna arengukava 2008-2013” vastu võetud maksumuse prognoosis aastal 2008, kuid muutusid perioodi jooksul arvestades toimunud muutusi majanduskeskkonnas, vastavalt riigi eelarvestrateegiatele.

7. Aruande kooskõlastamine

„Eesti eluasemevaldkonna arengukava 2008-2013“ täitmise lõpparuanne esitati kooskõlastamiseks ja oma vastutusala meetmete rakendamise tulemuslikkuse hindamiseks Rahandus-, Justiits-, Sise-, Sotsiaal- ja Kultuuriministeriumile ning Riigikantseleile. Lähtuvalt saabunud kommentaaridele ning täiendustele on aruannet vajalikes osades muudetud.

Kooskõlastamise käigus esitatud ettepanekud on toodud alljärgnevas tabelis:

Saabunud ettepanek	Kommentaar arvestamise kohta
Sotsiaalministeerium	
Aruande meede 1.1 tegevuse „Kaasava elukeskkonna planeerimise ja kujundamise juhendmaterjali väljatöötamine“ osas märgime, et nimetatud tegevuse täitmiseks kulus 42 020 eurot (mitte 25 212 eurot). Ühtlasi palume muuta ka antud tegevuse märkuste lahtri esimest lauset, mis võiks olla järgmine: „Tegevuse eesmärk oli koostada juhendmaterjal, mis tõstaks Eesti avaliku ruumi kujundamisega seotud spetsialistide teadlikkust, kuidas kavandada ja luua keskkond, mis on kõikidele tarbijatele (sh erivajadusega inimesed) kasutatav ja ligipääsetav.“	Arvestatud
Aruande meede 1.4 tegevuse „Sotsiaalregistri toimimise viimine ühtsetele alustele“ osas palume kasusaajad tuua välja järgmiselt: „Madala sissetulekuga leibkonnad, kohalikud omavalitsused“. Väljundmõõdik võiks olla sõnastatud järgmiselt: „Sotsiaalteenuste- ja toetuste andmeregister STAR käivitus alates 01.04.2010, asendades	Arvestatud

<p>varem kasutusel olnud riikliku sotsiaalregistri SIS. Vastavalt muudeti ka sotsiaalhoolekande seadust“. Märkuste lahtris palume sõnad „Sotsiaalregistrite andmebaas STAR“ asendada sõnadega „Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister STAR“.</p>	
<p>Aruande meede 1.4 tegevuse „Toimetulekutoetuse raames hüvitatavate eluasemekulude täpsustamine“ osas palume kasusaajad tuua välja järgmiselt: „Madala sissetulekuga leibkonnad, kohalikud omavalitsused, kinnisvara haldavad isikud ja ettevõtted“. Väljundmõõdikuks pakume märkida järgmist: „Toimetulekutoetuse raames katmisele kuuluvate eluasemekulude loetelu on plaanis muuta sotsiaalseadustiku sotsiaalhoolekande eriosa raames. Vastav eelnõu on väljatöötatud ning kavas esitada Vabariigi Valitsusele heakskiitmiseks 2014. aasta III kvartalis.“</p> <p>Märkuste lahtris olevat teksti palume kaaluda muuta järgmiselt: „Toimetulekutoetuste maksmiseks kuluvast summast ligi 1/3 kulub eluasemekulude katmiseks. Näiteks 2013. aastal maksti toimetulekutoetustena välja 18 476 529 eurot, neist 6 047 146 eurot eluasemekulude katteks.“</p>	Arvestatud
<p>Aruande seletuskirjas palume Sotsiaalministeeriumi meetmeid puudutavat osa muuta järgmiselt:</p> <p>Meetme „Sotsiaalregistrite toimimise viimine ühtsetele alustele – sotsiaalteenuste andmeregister STARi välja töötamine“ kirjeldust on vaja muuta, kuivõrd praeguses seletuskirja eelnõus välja toodu ei vasta munitsipaalaluruumide ning STARi vahelise seose, samuti STARi rakendamise aja osas tõele. Palume antud meetme kirjeldust muuta ning sõnastada see järgmiselt: 2</p> <p>„Sotsiaalregistrite toimimise viimine ühtsetele alustele – sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri STAR välja töötamine.</p> <p>STARi loomise üheks esmaseks eesmärgiks oli tagada riikliku toimetulekutoetuse maksmiseks vajaliku menetluskeskkonna loomine, sh eluasemekulude kompenseerimine vähekindlustatud peredele. STAR-i kasutajad on läbinud koolituse, Sotsiaalministeeriumis töötavad kasutajatoe spetsialistid ning STARi juht, kes igapäevaselt aitavad programmi kasutajaid. Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister STAR toimib ühtsetel alustel alates 01.04.2010.</p> <p>STARi ellurakendamisega seotud kuludest ei ole võimalik eluasemekulude kompenseerimiseks kulunud osa eelarvest eraldi välja tuua.“</p>	Arvestatud
<p>Meetme „Toimetuleku toetuse raames hüvitatavate eluasemekulude täpsustamine, sotsiaalhoolekande seaduse muutmine“ kirjeldust palume samuti muuta ning sõnastada see järgmiselt: „Toimetulekutoetuse raames hüvitatavate</p>	Arvestatud

<p>eluasemekulude täpsustamine, sotsiaalhoolekande seaduse muutmine“.</p> <p>Toimetulekutoetuse süsteemi efektiivsemaks rakendamiseks on vajalik ühetaoliselt määratleda eluasemekulud, mida toimetulekutoetuse määramisel arvesse võetakse. Vastav eluruumi alaliste kulude loend on sätestatud sotsiaalhoolekande seaduses ning need eluasemekulud kaetakse toimetulekutoetuse vahenditest eluruumi sotsiaalselt põhjendatud normpinna ning kohalike omavalitsuste kehtestatud piirmäärade ulatuses. Kehtiv seadus ei näe eraldi kululiigina ette ühistu haldus- ja remondikulude (sh laenude tagasimaksud) katmist, mistõttu on takistatud elamufondi energiatõhusaks renoveerimine. MKM tegi ettepaneku haldus- ja remondikulude lisamiseks toimetulekutoetuse arvestamisel. Vastavat seaduse muudatust ei ole vastu võetud. Üldiselt kohalikud omavalitsused arvestavad remondifondi kulusid hooldustasu nimelise kululiigi hulka, kuid korterelamu renoveerimiseks võetud laenu tagasimaksud kompenseerimisele kuuluvate eluasemekulude alla ei kuulu. Sotsiaalministeerium on sotsiaalseadustiku sotsiaalhoolekande eriosa koostamise raames töötanud välja muudatuseettepanekud ka toimetulekutoetuse raames katmisele kuuluvate eluasemekulude loetelu osas, lisades eraldi kululiigina korterelamu renoveerimiseks võetud laenu tagasimaksud. Vastav eelnõu on väljatöötatud ning kavas esitada Vabariigi Valitsusele heakskiitmiseks 2014. aasta III kvartalis.“</p>	
<p>Siseministeerium</p>	
<p>Mõnede „Eesti eluasemevaldkonna arengukavas 2008–2013“ püstitatud eesmärkida täitmine on jäänud puudulikuks. Näiteks selgub aruandest, et ressursi puudumise tõttu jäi ära eluasemekeskonna tasakaalustatud arenguks juhendite koostamine, turvalise eluasemekeskonna juhendmaterjali koostamine ning vastavate koolituste korraldamine, mistõttu palub Siseministeerium eluasemevaldkonna arengukava täitmise aruandes selgitada, kuidas ja millise ajakavaga on planeeritud arengukavas kajastatud teemade arendamisega edasi minna. Kas koostamisel on uus eraldiseisev arengukava või integreeritakse teemad olemasolevate valdkondlike arengukavade alla? Siseministeeriumi hinnangul on arengukavas väga olulisi teemasid, nt turvalise linnaruumi loomine ja turvalise elukeskkonna planeerimine, millele tuleb kindlasti jätkuvalt tähelepanu pöörata.</p>	<p>Arengukava aruandes ei ole antud detailset ajakava täitmata tegevuste lahendamise osas. Paljud tegevused on suunatud ENMAKi koosseisu, kuid nii mõnegi tegevuse osas tuleb teha edasist koostööd probleemide lahendamiseks parimate võimaluste leidmiseks.</p>
<p>„Eesti eluasemevaldkonna arengukavas 2008–2013“ meetme 3.5 „Turvalise eluasemekeskonna kujundamine“ all on ühe tegevusena välja toodud standardile</p>	<p>Arengukava aruandes ei ole antud detailset ajakava täitmata tegevuste lahendamise osas.</p>

<p>„Kuritegevuse ennetamine – linnaplaneerimine ja arhitektuur“ rakendusliku juhendi koostamine (lk 38). Aruande seletuskirjast (lk 9) selgub, et juhendi koostaja puudumisel tegevus ei käivitunud. Siseministeerium palub aruandes selgitada, millal ja kuidas on planeeritud tegevuse elluviimiseks edasi minna.</p>	<p>Paljud tegevused on suunatud ENMAKi koosseisu, kuid nii mõnegi tegevuse osas tuleb teha edasist koostööd probleemide lahendamiseks parimate võimaluste leidmiseks.</p>
<p>Siseministeerium palub täiendada aruande tabeli tegevuse „Avaliku linnaruumi ja rekreatsioonialade väljaarendamine ning haljastuse parandamine linnades ja linnalähedastel aladel“ (nr E3-M3.3-T1, rida nr 77) „Märkuste“ lahtrit järgmise infoga: „<i>Meetme "Linnaliste piirkondade arendamine" raames väljundmöödikusse panustavad projektid on suuremas osas veel lõppemata. Lõpetatud projektide puhul on väljundmöödiku mahuks 2013 lõpu seisuga 10,45 ha, eelduslik saavutatav tase 2015. aasta lõpuks on ca 60 hektarit.</i>“</p>	<p>Arvestatud</p>
<p>Siseministeerium palub täiendada aruande tabeli tegevuse „Avalikuks kasutuseks mõeldud alade planeeringute koostamine“ (nr E3-M3.3-T2, rida nr 78) „Märkuste“ lahtrit järgmise infoga: „<i>2011. aastal algatati Tallinnas Kultuurikatla, Linnahalli ja mere vahelise ala detailplaneering, mis võeti samal aastal ka vastu. Selle täiendav avalik väljapanek ja arutelu toimus 2013.aastal.</i>“</p>	<p>Arvestatud</p>
<p>Siseministeerium soovib juhtida tähelepanu, et kuigi meetme 3.5 „Turvalise eluasemekeskonna kujundamine“ (aruande tabeli rida nr 87) all ei ole välja toodud ühtegi Siseministeeriumi siseturvalisuse valdkonna tegevust, on selle meetmega seotud politsei ja Siseministeeriumi enesearendus turvalise planeerimise valdkonnas. Aastatel 2012–2013 toimus ühekordne koolitus siseturvalisusega seotud töötajatele teemal „Kuritegevuse vähendamine läbi turvalise planeerimise“. Koolitusel olid ettekandjad nii Eestist, kuid toodi häid praktikaid ka välisriikidest (Holland, Soome). Selle edasiarendusena käivitati 2014. aastal samateemaline koolitus – projekt politseiametnikele, mis kestab tänaseni.</p>	<p>Arvestatud</p>
<p>Siseministeerium palub täiendada aruande tabeli tegevuse „Planeeringu leppemärkide ajakohastamine ja planeeringute vormistamiseks õigusakti väljatöötamine“ (nr E3-M3.6-T1, rida nr 95) „Märkuste“ lahtrit järgmise infoga: „<i>Planeeringu leppemärkide ajakohastamine toimus aastatel 2010 ja 2012.</i>“</p>	<p>Arvestatud</p>
<p>Siseministeerium palub täpsustada seletuskirja lk 8 viimase lõigu teksti järgmiselt: <i>18.12.2008 kinnitati linnaliste piirkondade meetme rakendamiseks Vabariigi Valitsuse korraldusega linnaliste piirkondade investeringute kava, milles oli 16 projekti. Kava on hiljem täiendatud 15 projektiga. Kokku on kavaga kaetud projektide toetusmaht 56 521 648,36 eurot. Kahe projekti</i></p>	<p>Arvestatud</p>

<p><i>raames toetatakse avalike puhke- ja rohealade planeeringute koostamist ja kehtestamist. Vähemalt kuue projekti raames toetatakse avalike rohe- ja puhkealade väljaarendamist.</i></p>	
<p>Justiitsministeerium</p>	
<p>Täiendused tabelis ja tekstis Justiitsministeeriumi tegevusi puudutavates osades.</p>	<p>Arvestatud</p>
<p>Kultuuriministeerium</p>	
<p>Palume aruande täitmise infosse tegevuse E3-M3.4-T2 „Juhendmaterjalide koostamine“ juurde lisada, et restaureerimise infomaterjale koostas Muinsuskaitseamet oma eelarve kaudu. Kokku anti perioodil 2008–2013 välja 14 erinevat juhendit, mille trükiarv oli keskmiselt 3000, eksemplaride arv koos kordustrükkidega 132 000 tk, eelarve perioodil kokku 33 050 eurot.</p> <p>2008: Nr 21. Tõrv. Ajalugu valmistamine ja kasutamine 2009: Nr 24. Lubi II. Traditsiooniline lubikrohv ja värv Nr 27 Kodu Kultuurimälestises Nr 29 Pargitaimestiku hooldus Nr 30 Biokahjustused 2010: Nr 31 Savikrohv Nr 32 Ajaloolised tapeedid 2011: Nr 33 Puitpõrandad 2012: Nr 34 Tuleohutus mälestistes ja vanades hoonetes Nr 35 Mööbel I Ajalugu ja hooldus Nr 36 Mööbel II Restaureerimine Nr 37 Kiviaiad. Ajalugu ja korrastamine Nr 38 Väärtuslike hooneosade ja detailide säilitamine ning kaitse remondi- ja restaureerimistööde ajal 2013: Nr 39 Trafarettmaalingud</p> <p>Lisaks Muinsuskaitseameti poolt väljaantavatele juhendmaterjalidele on Kultuuriministeerium toetanud läbi erinevate säästva renoveerimise infokeskuste tegevuste iga-aastaselt ajalooliste hoonete korrastamisele suunatud koolitusi, teabepäevi, infomaterjalide väljaandmist, avatud restaureerimistöökodasid ja vanade ehitusdetailide taaskasutust Tallinnas, alates 2013 ka Tartus, Paides ja Läänemaal.</p> <p>Kokku 2008–2013: 150 360 eurot.</p> <p>2008: 76 694 EUR Säästva Renoveerimise Infokeskus MTÜ 2009: 12 782 EUR Säästva Renoveerimise Infokeskus MTÜ</p>	<p>Arvestatud</p>

<p>2010: 11 504 EUR Säästva Renoveerimise Infokeskus MTÜ</p> <p>2011: 11 504 EUR Säästva Renoveerimise Infokeskus MTÜ</p> <p>2012: 11 500 EUR Säästva Renoveerimise Infokeskus MTÜ</p> <p>2013: 26 376 EUR Säästva Renoveerimise Infokeskus MTÜ, Paide Säästva Renoveerimise Infokeskus, Säästva Renoveerimise Infokeskuse Tartu Ühendus, Läänemaa Restaureerimise Infokeskus MTÜ, Säästvad Ehituslahendused OÜ</p>	
<p>Palume arengukava perioodi 2008-2013 rakendamise ülevaates kajastada ka 2008. aasta rakenduskavas olnud Kultuuriministeeriumi tegevust E3-M3.6-T2 „Muinsuskaitse seaduse muutmise seadus“. Seaduse muutmise seaduse eelnõu töötati 2008. aastal välja ning muudatused jõustusid 2008. aasta detsembris.</p>	Arvestatud
<p>"Eesti eluasemevaldkonna arengukava 2008-2013" järgi kavandati lisaks eluasemefondi kaasajastamisele ja kättesaadavuse parandamisele ka mitmeid olulisi Eesti elukeskkonna arengut toetavaid meetmeid (nt 3.1, 3.2, 3.3, 3.4). Tuleb nõustuda rakendamise ülevaate seletuskirjas toodud seisukohaga, et elukeskkonna parandamise meetmed on jäänud suurel määral rakendamata. Kultuuriministeerium peab elukeskkonna arengut oluliseks riigi konkurentsivõime ja iga kodaniku heaolu kasvatamisel ning peab oluliseks mainitud meetmetega jätkamist järgmisel perioodil.</p>	Arvestatud
Rahandusministeerium	
<p>Kuigi eluasemevaldkonna arengukava iseloom ja meetmed on üsna tehnilised, palume lõpparuandes rohkem välja tuua analüüsi ja hinnanguid eesmärkide saavutamise ja meetmete tulemuslikkuse kohta, mille alusel Vabariigi Valitsus saaks hinnata olemasolevate meetmete jätkamise või uute loomise vajalikkust.</p>	Aruannet on täiendatud
<p>Seletuskirja kohaselt soovitakse eluasemevaldkonna strateegiline planeerimine viia koostamisel olevasse energiamajanduse arengukavva. Juhime tähelepanu, et eluasemevaldkonnaga seotud sotsiaaltemasid jms ei ole otstarbekas planeerida Vabariigi Valitsuse seatava energeetika üldeesmärgi all.</p>	Aruannet on täiendatud selgitustega
Riigikantselei	
<p>Esitatud aruandes on tabeli kujul info vaid meetmete rakendamise ja vahendite kasutamise seisust, aga puudub ülevaade arengukava eesmärkide täitmise või meetmete tulemuslikkuse kohta. Juhime tähelepanu, et vastavalt Vabariigi Valitsuse 13. detsembri 2005. a määruse nr 302 "Strateegiliste arengukavade liigid ning nende koostamise, täiendamise, elluviimise, hindamise ja aruandluse kord" esitab valdkonna arengukava eest vastutav minister</p>	Aruannet on täiendatud

<p>Vabariigi Valitsusele aruande valdkonna arengukava täitmise, arengukavas ja rakendusplaanis esitatud eesmärkide saavutamise ning meetmete tulemuslikkuse kohta. Aruanne on aluseks valdkonna arengukava täiendamise või lõpetamise otsustamisel. Palume arengukava lõpparuanne vormistada nii, et see sisaldaks viidatud määruses nõutud infot. Esitatud tabel sobib esitamiseks aruande lisana.</p>	
<p>Arengukava lõpparuanne võiks välja tuua, milliste meetmetega ja millises formaadis oleks soovitav eluasemevaldkonnas jätkata. Seletuskirja kohaselt plaanitakse koostada uus valdkondlik arengukava „Eesti elamumajanduse ja hoonestuse arengukava 2030+“ uue energiamajanduse arengukava raames. Vaadates seniseid elamumajanduse arengukava meetmeid, soovitame mitte kogu elamumajanduse ja hoonestuse temaatika liita koostatava energiamajanduse arengukava (ENMAK 2030) alla, vaid kajastada selles hoonete energiamajandusega ja eluasemekeskonna parandamisega seotud teemasid. Eluruumide juurdepääsetavuse tagamisele, omandamisvõimaluste suurendamisele, lasterikastele peredele ning toimetulekuraskustes olevate isikutele suunatud meetmed võiks sisalduda vastavate teemadega seotud arengukavades, näiteks „Laste ja perede arengukavas 2012–2020“ ja planeeritavas sotsiaalse kaitse ja kaasatuse arengukavas.</p>	<p>Aruannet on täiendatud</p>
<p>Esitatud tabelis ei selgu, kas veerg „Väljundmõõdik 2013. a.“ kajastab arengukavas seatud sihttasemeid või on tegemist tegelike tulemustega. „Renoveerimislaenu ja -toetuse abil parandatud korterelamute arv on vähemalt 500“ tundub olevat seatud sihttase. „Toetatud paljulapseliste perede arv on 1818“ on ilmselt reaalne tulemus. Juhul kui on tegemist reaalse tulemustega, siis tuleks välja tuua, kas tegemist on kogu perioodi saavutustasemetega või aasta 2013. tulemustega.</p>	<p>Tabelit on parandatud – toodud on reaalsed tulemused</p>

/allkirjastatud digitaalselt/
Urve Palo
majandus- ja taristuminister